

DR. VÁRADY KRISZTINA
DOBSZAY LÁSZLÓ: A HANGOK VILÁGA SZOLFÉZSKÖNYV-SOROZAT
MEGJELENÉSÉNEK KORABELI IDŐSZERŰSÉGE
(VI/2)

**Dobszay László: A hangok világa c. sorozat köteteinek általános
felépítése és tartalma**

Dobszay László hvg.hu ([Mandiner](#))

A tankönyvsorozat az alsófokú zeneiskolai szolfézsoktatás számára készült. Hat kötetben foglalja össze az alapfokú zenei nevelés elméleti ismereteit, a kötetek egy-egy zeneiskolai osztály teljes tananyagát tartalmazzák.

A kötetek felépítése

A sorozat hat kötete külső megjelenés szempontjából két csoportra osztható. Az első három kötet A5 formátumú fektetett formájú, a további három kötet A4 formátumú. A formai különbséget a kötetek tartalma indokolja. Az első három kötetben – a tanulás kezdetének megfelelően – rövidebb hangzó anyagok, gyakorlatok találhatók. A kottaolvasás kezdeti szakaszában a fektetett formátum biztosítja, hogy a példákat egy sorba lehessen leírni, a sorváltás így nem okoz nehézséget a kottaolvasásban.

Az első három kötet szerkesztésében is eltér a többitől. Két részből állnak, az első részben a dallamanyag, a második részben a kapcsolódó gyakorlatok találhatók. Az első három kötet anyaga – mind az első, mind a második részben – hónapokra lebontva található. Minden hónap dallamanyaga egy-egy zenei újdonság köré épül, az újdonság található a

népdalokban, az írás-olvasás feladataiban és általában a hozzá kapcsolódó gyakorló hónap anyagában is. Minden hónap elején „mintadal” található, melynek sajátosságai – ritmikája, szótagszáma, dallamvonala - szabják meg az adott hónap feladatait. Ez a szerkesztési mód nagy segítséget jelent a szolféztanároknak, mert a havi bontás könnyebben ellenőrizhetővé és irányíthatóvá teszi az ideális haladási tempó tartását. Másik előnye, hogy a havonta jól körvonalazható zenepedagógiai problematikák megjelenítésével a tanároknak egyszerűbb kiegészítő anyagot keresni az adott hónap megszabott anyagához. A IV, V. és VI. kötetben a tananyag nincs hónapokra bontva, a tanítási anyag jellege miatt erre már nincs szükség.

A kötetek kettős osztása – dallamanyag és gyakorló feladatok- egészen az V. kötetig megtalálható, bár a gyakorlatok mennyisége fokozatosan csökken. Az V. kötetben ezek már elsősorban a „B”- tagozatosok számára ajánlottak, a VI. kötetben külön fejezetként nem is szerepelnek.

A sorozat minden kötetében található az adott tananyaghoz, elméleti ismeretekhez kapcsolódó olvasmányok. Ezek egyszerű, a gyermekek számára könnyen érthető érdekességeket, információkat nyújtanak. Ezek a rendkívül tömören – gyakran csak néhány mondatban – összefoglalt olvasmányok a konkrét szakmai ismereteken túl hozzásegítik a gyermeket az általános zenei tájékozottság, műveltség megszerzéséhez.

A kötetek tartalma

Dobszay László

A hangok világa

I

Szolfézszkönyv
a zeneiskolák I. osztályának

EDITIO MUSICA BUDAPEST Z. 5226

I. kötet: A sorozat első kötetében a dallamanyagot szinte kizárólag régi stílusú, pentaton magyar népdalok adják. Egyre változatosabb ritmikával és a tankönyv vége felé bővülő hangkészlettel jelennek meg a népdalok. A gyakorló rész feladatai a kottaolvasási- írási példákat, ritmikai és rögtönzési feladatokat és az alapvető elméleti fogalmakat tartalmazzák, mint pld. hangközök, módosítójelek, előjegyzés, kvintkör, stb. A két rész szinte egyenlő arányú. A gyakorlatok sokaságát indokolja a kottaolvasáshoz szükséges elméleti ismeretek széles köre.

A kötet érdekessége, hogy a végén egy népdalokkal tűzdelt, dramatizált mese található. Ez a forma rendkívül ritka a magyar néprajzi anyagban. Az ilyen típusú feldolgozás nagy odafigyelést igényel. Lényege, hogy a mesébe csak szervesen illeszkedő dalt szabad tenni. Az első kötetben 12 olvasmány található.⁴⁴

⁴⁴ 1. *Hogyan kell vezényelni?* (1. rész 25. o. - október), 2. *Ki találta ki a népdalokat?* (1. rész 40. o. - november), 3. *Tanácsok a kottaolvasáshoz* (1. rész 48. o. - november), 4. *Hogyan lett a népdal a nép dala?* (1. rész 65. o. - december), 5. *A népdalvariánsokról* (1. rész 78. o. - január), 6. *A népdalgyűjtésről*. (1. rész

II. kötet: A második kötet dallamanyaga nagyrészt az új stílusú, rövid sorú magyar népdalok problematikáival foglalkozik, egyre bővülő hangkészlettel. A többszólamúság súlyozottabb jelenlétével – igaz, csak kis mértékben – teret kap a kötetben a műzene is.⁴⁵

A gyakorló rész a kvintkörről szerzett ismeretek bővítését, új hangközök gyakorlását tartalmazza. A dallamanyag és a gyakorló fejezet aránya itt megváltozik, jóval kisebb részt tesznek ki a tankönyvből a külön fejezetbe gyűjtött gyakorlatok. Az olvasmányok száma is kevesebb. A kötet valódi újdonsága a hétfokúvá bővülő hangkészlet, a többszólamúság fokozott jelenléte és a műzenei példák megjelenése. A II. kötetben három olvasmány található.⁴⁶

101. o. – február), 7. *Amikor Bartók Erdélyben gyűjtött...* (1. rész 115. o. – március), 8. *Illik-e kíséret a népdalokhoz?* (1. rész 126. o. – április), 9. *A betűvel nevezett hangokról* (2. rész 146. o. – szeptember), 10. *Miért kell hangolni a hangszereket?* (2. rész 152. o. – szeptember), 11. *Hogyan kell hangot adni?* (2. rész 163. o. – november), 12. *A kulcsokról* (2. rész 166. o. – november)

⁴⁵ A magyar népzene tradicionálisan egyszólamú és kíséret nélküli. A tankönyvsorozat felépítése a Kodály koncepció egyik alap gondolatát követi, miszerint a gyermeknek először a saját népzenejével kell megismerkednie. Ez nem jelenti azt, hogy azokat az ismereteket, készségeket nem kell fejleszteni, melyekre a népi anyag nem alkalmas. A sorozat második, majd hangsúlyozottabban a harmadik kötete ezért számos idegen népdalt és műzenei példát is alkalmaz, például a többszólamú hallás fejlesztésére.

⁴⁶ 1. *A dallamhasonlóságok betűjelzése* (1. rész 71. o. – január), 2. *A kottaírásról* (1. rész 93. o. – február), 3. *Megfigyelted-e már?* (1. rész 113. o. – március)

Dobszay László

A HANGOK VILÁGA

*Szolfézsönyv
a zeneiskolák III. osztályának*

EDITIO MUSICA BUDAPEST
Z. 5247

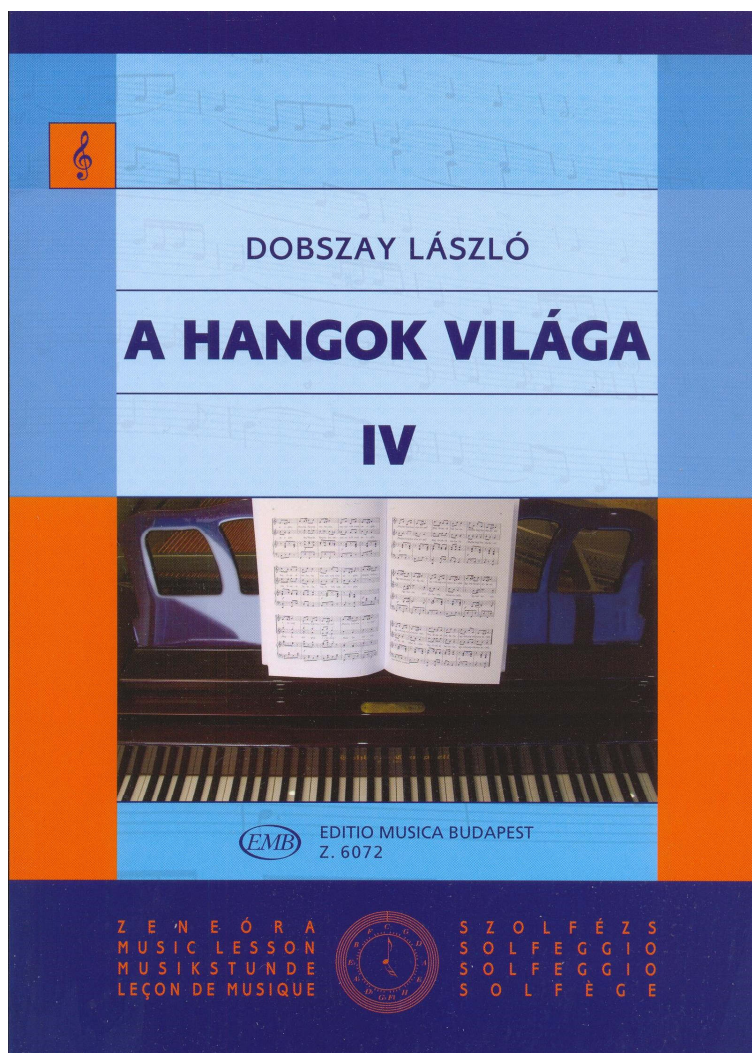

III. kötet: A kötet tartalma fordulópontot jelent a szolfézsoktatásban. A dallamanyag megközelítően fele új stílusú, hosszú sorú magyar népdal. A dallamanyag többi részét idegen népek népdalai, magyar szerzők gyermekdarabjai és műzenei példák adják. Az év anyaga közvetlenül készíti elő a műzenével való megismerkedést, eszköze a bővülő hangnemek használata, a többszólamúság sokféle módjának bemutatása, a változatos ritmusképletek használata, a változó ütem hangsúlyozottabb jelenléte. A kötet végén megjelenik a funkciós hallás kialakításának néhány egyszerű feladata. A sok új zenei elem megjelenése a dallamanyag és a gyakorló rész arányán is érezhető. A 3. kötetben minden eddiginél nagyobb részt foglal el a gyakorló fejezet, nagyobb terjedelmű, mint az évhez tartozó dallamanyag.

A harmadik kötet első része csak januárig található havi bontásban, a januári tananyag után a tanévre szánt kiegészítő anyagot tartalmazza. A gyakorló fejezetben a tananyag az eddig megszokott módon májusig található. A tankönyv végén, külön fejezetben négy kánont közöl Dobszay. A kötet három olvasmányt közöl, valamint egy-egy idézetet Schumannról és Shakespeare-től.⁴⁷ A kötet érdekessége a *Polifonikus etűdök* cím alatt

⁴⁷ *Ismétlő olvasmány a népdalokról* (1. rész 10. o. – szeptember), *A skálaszerkesztésről* (2. rész 92. o. – szeptember), *A kromatikus hangsorról* (2. rész 117. o. – december), Schumann tanácsai fiatal muzsikusoknak, Shakespeare- részlet *A velencei kalmár*-ból.

található rövid gyakorlatok, melyek a polifonikus gondolkodás különböző lehetőségeivel ismertetik meg a gyermeket, és előkészítik a *Nyár-kánont*.⁴⁸

IV. kötet: A IV. kötettől a tankönyvek formátumával együtt azok szerkesztése és a dallamanyag is megváltozik. A IV, V, VI. kötet a *Bevezetés a zeneirodalomba I-II-III.* alcímet viseli, tartalma ennek megfelelően kizárólag műzene. Dobszay természetesen továbbra is fontosnak tartotta a népdal tanítását. A tankönyvből kimaradó kiegészítő anyagot a 4. 5. 6. osztály számára külön kötetben kívánták megjelentetni.⁴⁹ A zenei idézetek a bécsi

⁴⁸ Európa szerte közismert dallam, XIII. századi angol *Rota*. (Rota – az énekes kánon középkori neve, mai értelmében körkánon).

⁴⁹ Ez tartalmazta volna a népdalokat, rövid műzenei példákat, *Bicíniumokat*, olvasógyakorlatokat. A gyűjtemény nem készült el. Dobszay útmutatásai alapján a szolfézstanárok feladata a kiegészítő anyag válogatása, összeállítása.

klasszika köréből kerülnek ki. A tizenhat idézetből tizenegy W. A. Mozart, egy J. Haydn és három L. van Beethoven mű, ill. műrészlet.

A kötetben Dobszay által kifejezetten olvasmányként jelölt szöveg nincs. A bevezetés tömören vázolja a zenetörténeti stíluskorszakokat a bécsi klasszikáig. Emellett minden zenei idézet előtt megtalálható az adott műhöz valamilyen módon kapcsolódó ismeret leírása.⁵⁰ A tankönyvek kettős felépítése - dallamanyag és a gyakorlatok- itt is folytatódik, a gyakorlatok nagyobb arányban vannak jelen a kötetben, akárcsak az előző osztály anyagánál.⁵¹

A gyakorlatok hat fejezetre vannak bontva, egy-egy zenei problematikával foglalkoznak.⁵² A kötet végén elméleti összefoglalás található a „B” tagozatosok számára, majd a függelék öt klasszikus kánont közöl. A IV. kötethez tartozó *Útmutató* függelékében a tananyaghoz szervesen kapcsolódó, 158 hangközmenet, és 28 diktálási példa található.

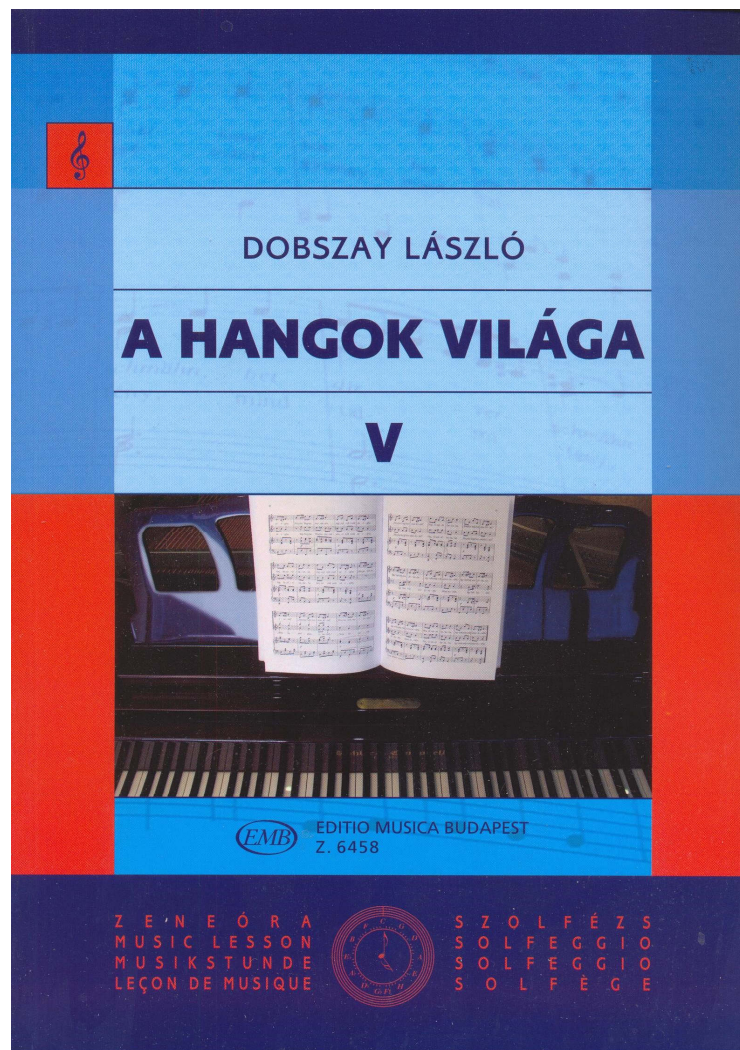
Az a tény, hogy a tankönyvsorozatban a zeneirodalmi ismerkedés a bécsi klasszikus stílussal kezdődik, több okra vezethető vissza. Dobszay a kötethez tartozó *Útmutatóban* azzal indokolja e felosztást, hogy a hangszer tanuló gyermekek leggyakrabban klasszikus stílusú műveket játszanak, ill. ezzel a stílussal ismerkednek meg legelőbb. Ezt a felépítést más is indokolja. A klasszikus stílus harmónia- és formavilága könnyen előkészíthető az eddigi népzenei anyaggal.⁵³ A dallamfordulatok egyszerűbbek, könnyebben követhetőek, a gyermek számára közérthetőbbek, mint a reneszánsz vagy barokk stílusban.

⁵⁰ Pl: Mozart: *G-dúr német tánc* előtt a *menüett*, mint műfaj rövid ismertetése és a XVIII. századi táncokról szóló pár mondat található.

⁵¹ E kötetben számos feladat található a dallamanyagokban is.

⁵² 1. fejezet: *Tercmenetek*, 2. fejezet: *6/8-os ütem*, 3. fejezet: *Kromatika, késleltetés, kürtmenet*, 4. fejezet: *Domináns tonika kapcsolat*, 5. fejezet: *Kromatika, a D –T kapcsolat különféle helyzetei*, 6. fejezet: *A szubdomináns megfigyelése*.

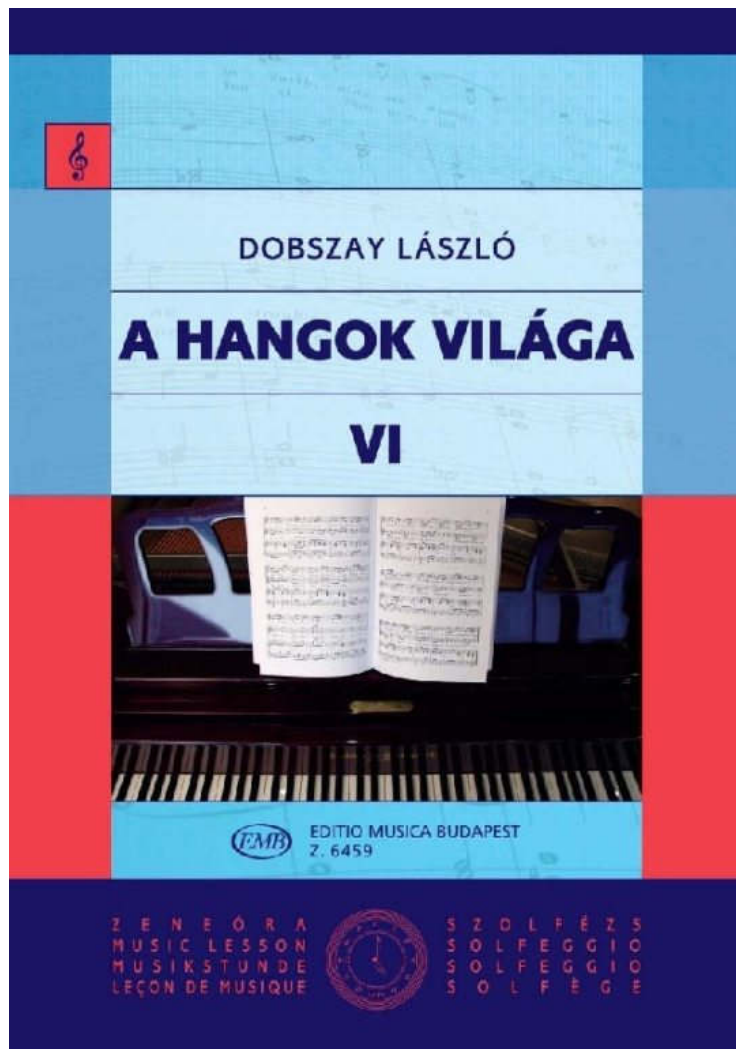
⁵³ Elsősorban idegen népek népdalaival készíthető elő a klasszikus stílus, részletesen lsd. a későbbiekben, a Dobszay: *A hangok világa c. tankönyvsorozat zenepedagógiai elemzése c. részekben*.

V. kötet: Az ötödik kötetet *Dobszay* három fejezetre tagolja. A fejezeteket megelőzi a *Bevezetés*, mely *J. Haydn*, *W. A. Mozart* és *L. van Beethoven* rövid életrajzát tartalmazza. A három fő rész lezárásaként *Függelék* szerepel a tankönyvben, melyben két reneszánsz mű és ritmusgyakorlatok szerepelnek.

Az első fő fejezet - *Vokális zene* - az év dallamanyagát foglalja magában. A tizenöt zenei idézetből tizenhárom folytatja az ötödik osztályban elkezdett klasszikus stílus bemutatását. Változatos, rendhagyó formákkal találkozhatnak a gyermekek. A fejezet két romantikus idézetet is tartalmaz. A második fejezet zenehallgatási része *Mozart: A-dúr klarinétkvintettjét* és *Haydn: Oxfordi szimfóniáját* mutatja be, változatos és érdekes feladatokon keresztül. A harmadik fejezetben találhatók a gyakorló példákat, melyek egy-egy zenei jelenség, problémakör köré csoportosulnak, hasonlóan a IV.

kötethez.⁵⁴ A példákat *Dobszay* elsősorban „B”- tagozatosoknak ajánlja. Az 5. kötetben három olvasmány található.⁵⁵

VI. kötet: Az V. kötetben már nem található külön gyakorló fejezet. A kötet bevezetésében *Zenetörténeti tájékozódás* címmel a szerző tizenegy zenei idézetten keresztül mutatja be a zene fejlődését az ókortól a reneszánsz végéig.

Az első fejezet – *A korai barokk* – húsz *H. Purcell* idézetet tartalmaz. *Dobszay* nem bontja szét a fejezetet vokális és hangszeres zenére, az idézetek vegyesen találhatók. A második fejezet *J. S. Bach zenéje* címmel harminc zenei idézetet tartalmaz, öt külön alfejezetre bontva.⁵⁶

⁵⁴ 1. Domináns moduláció, 2. Klasszikus kánonok, 3. Hangközmenetek éneklése, 4. Hangközmenetek különböző hangnemekben, 5. Hangközmenetek funkcióelemzése, 6. Hangközmenetek önálló szólamvezetéssel, 7. Hangköziktálás, 8. Háromszólamúság, 9. Emlékeztetők a hangköz- és hangzatelméletből.

⁵⁵ 1. Az operakomponálásról (1. rész 21. o.), 2. Hogyan tanulunk zenét hallgatni? (2. rész 52. o.), 3. A zenekar történetéből (2. rész 59. o.)

A második fejezetben *Dobszay* rövid idézet-válogatást közöl *Zeneszerzők Bachról* címmel.

A *Befejezés – Zenetörténeti tájékozódás*- tömören tartalmazza a legfontosabb ismereteket a romantikus és XX. századi zenei stílusról. A fejezetben *Bartók: Leánynéző* c. kórusműve, valamint *I. Sztravinszkij: Cantata* c. művének részlete található. A kötetet válogatás zárja *Kodály* írásaiból, *Gondolkozz rajta* címmel. A szerző a válogatott írásoknál pontosan közli az idézetek fellelhetőségét *Kodály Visszatekintés* köteteiben.

Dobszay által olvasmányként jelölt szöveg nincs ebben a tankönyvben. A zenei idézetek után szöveges magyarázatokat találhatunk, egy-egy, a műhöz kapcsolódó témáról.⁵⁷

A dallamanyag és a gyakorló feladatok összefüggései

Mint azt az előző fejezetben vázlatosan ismertettük, a *Hangok világa* c. szolfézkönyv-sorozat első öt kötete két részre tagolódik. Az első rész a dallamanyagot, a tankönyvek második része a gyakorló példákat tartalmazza. A két rész kölcsönösen segíti egymás munkáját, az egyes kötetekben különböző módon. A tankönyvek két része párhuzamosan tanítandó. A tananyag felosztásának több előnye is van. Az elméleti tudnivalókat módszertanilag felépítve, rövid időszakokra felosztva tartalmazzák a kötetek.⁵⁸ Az elmélet elsajátítását és a gyakorlását számtalan példával segíti a tankönyv, mintát adva a tanárnak saját példák alkalmazásához, kiegészítő anyag kereséséhez is. A tananyag felosztásának másik előnye a tankönyvek egyik alapkoncepciójában keresendő. A tankönyvsorozat követi azt a század első felében megjelenő, és ma is követendő módszertani elvet, mely a zene elméleti részének elsajátítása elé helyezi a zenei tapasztalatszerzést.⁵⁹ A pedagógiai gyakorlatban az egymást követő lépcsőfokok a zenetanulási folyamatban az alábbiak szerint alakulnak egy-egy új zenei jelenség tanítása kapcsán: 1. nagyszámú hallási tapasztalat gyűjtése mindennemű tudatosítás nélkül, 2. az új jelenség megfigyeltetése, felismertetése még megnevezés nélkül, 3. a kellő számú hallási tapasztalat megszerzése és a megfigyelések

⁵⁶ 1. Rövidebb szemelvények, gyakorlatok, 2. Korálok, 3. Áriák, 4. Zenehallgatás: *Bach: a-moll hegedűverseny*, 5. A polifónia *Bachnál* (a kánon, az invenció, a fuga, hangközgyakorlatok).

⁵⁷ Ilyen pl. a *recitativo* –ról szóló magyarázat.

⁵⁸ A kezdő tanárok számára – saját pedagógiai tapasztalat híján – nagy segítséget nyújt ez a szerkesztés a haladási tempó kontrollálásában és a kötelezően elsajátítandó anyag beosztásában.

⁵⁹ *Kovács Sándor* pedagógiai koncepciója erre az elképzelésre épül. Koncepciója szerint a gyermeknek elsőként a zenét akusztikus képzetként kell felfognia, ezután köthető hozzá a vizuális és motorikus képzetsor. Csak a nagyszámú akusztikus képzet kiépítése után érdemes a kottaolvasással és a zene elméleti részének tanításával foglalkozni. Az éneklés kiemelt szerepét is preferálta, már a hangszerstanulás előtt *Laczó Zoltán* egy írásában *Kovács Sándor* bizonyos megállapításait a *Kodály koncepció* előfutárának tekinti. (*Kovács Sándor válogatott zenei írásai* /Zeneműkiadó Bp., 1976) Ezek az elképzelések nagy súllyal vannak jelen a *Kodály koncepcióban* is. Az alternatív zenepedagógiai módszerek szinte kivétel nélkül erre az alapelvre épülnek.

után tudatosítás, a jelenség megnevezése, 4. az új zenei jelenség felismertetése különböző zenei helyzetekben.⁶⁰

A látszólagos kötöttség mellett a kötetek bizonyos mértékű tanári szabadságot is nyújtanak, ennek következtében érvényesülhet a csoport képességeire szabott oktatás.⁶¹

A dallamanyag és a hozzájuk kapcsolódó feladatok a sorozat egyes köteteiben más módon és különböző intenzitással kapcsolódnak össze. A kapcsolódás mértéke az aktuális tananyag függvénye. Ezen okból indokolt a témakört kötetenként felvázolni.

I. kötet: Az első tankönyvben a két rész kapcsolata az azonos hangkészletek használatában és a hangközők magyarázatában jelentkezik. A ritmikai fejlesztés a kötet dallamanyagot tartalmazó első részében található. E téren a gyakorló példák kevés segítséget nyújtanak. A kötet második- gyakorló része az abszolút rendszerrel, a hangközelmélettel, a kulcsokkal és más elméleti ismeretek megalapozásával foglalkozik. Az első kötet anyagának vázlatos ismertetését havi bontásban mutatjuk be.

Szeptember: A tankönyv két része azonos hangkészletet használ. A kötet első része az előképzőben tanult népdalok, elméleti ismeretek ismételtesével foglalkozik, pentaton hangkészletben, elsősorban F=dó alaphanggal. Két népdal G=dó alaphangú, a magasság-váltás csak megfigyelés, nem tudatosítás. A második rész elsősorban „dó-ré-mi” hangkészletű dallamokat gyakoroltat, F=dó alaphanggal. A második rész elsődleges célja a hónapban az abc-s hangok és az abszolút rendszer gyakoroltatása.

Október: A két részben közös az azonos hangkészletek használata. Az első részben még mindig az előkészítő anyagok ismételtes a cél, a hangsor F-dó és G-dó alaphangra épülő pentaton. A második rész fokozatosan bővíti a hangkészletet, az „f-g-a” trichordhoz kapcsolva a „d-e” hangokat, valamint néhány példában a „h” is megjelenik. Fontosak e hónapban az átírási feladatok violin kulcsból basszuskulcsba.

November: E hónapban kezdődik a tanév központi anyaga. A két rész közti kapcsolat itt gyengébb, az egyetlen fontos kapcsolódási pont a *ti* megjelenése. Mindkét részben a „dó- lá” terc áthidalásaként, átmenőhangként jelenik meg. Az első rész pentaton, ereszkedő, rubato népdalokat tartalmaz, oktáv terjedelemben. Újdonság a sorvégi *éles ritmus*. A második rész a „c- g” és „d- a” hangkészletet gyakoroltatja, különböző záró hangokkal. Fontos feladat a kis szekund és nagy szekund (továbbiakban: k2-N2) tudatosítása és a tiszta kvint (továbbiakban: T5) gyakorlása. Egy olvasópéldában szerepel a *fa*, a ti-hez hasonlóan átmenő-hang szerepben.

⁶⁰ Pl. szinkópa az addigi páros- ütemezésben való megjelenés után ¾-es ütemben

⁶¹ Ez a szabadság nem jelenthet olyan mértékű eltérést a kijelölt haladási tempótól, mely veszélyeztetni az éves tananyag elsajátítását. Mindemellett – főként a zenetanulás kezdetén – megtérülhet az időráfordítás, ha ezzel a későbbi tanulás számára biztonságos megalapozást nyújthatunk.

December: Közös anyag a k2-N2 összefoglalása, és a szolmizáció - abszolút rendszer összekapcsolása. Az első rész hétszótagos, *kanásztánc* ritmusú *giusto* népdalokat tartalmaz. Megjelenik a hónapban a *fi-fá* problematika. A második rész gyakorlatainak hangkészlete: „f-c”. A gyakorló fejezet tartalmazza a módosítások és az előjegyzés kapcsolatával foglalkozó elméleti részt. Tudatosításra kerül az 1b előjegyzés.

Január: Nincs konkrét kapcsolódás. Az első részben *szinkópás* népdalok találhatók. A második rész elméleti ismétel, újdonság a G-dó – e-lá.

Február: Nincs kapcsolódás. Az első rész oktávra terjedő pentaton hangkészletű népdalokat tartalmaz. Újdonság a *kvintváltás*, mely diktálásban is szerepel. A második rész fő feladata a terc hangköz tudatosítása, ill. a hangnemek tercszerkezetű felépítésének magyarázata.⁶² A hónap anyaga összefoglalja a módosítójelekről való tudnivalókat, a különböző *pentachordokat* és a *dó-la* *paralelizmust*. Egy példában megjelenik a *felütéses frazeálás* is.

Március: A két részben közös a ti exponáltabb használata és a D-dó – h-la bevezetése. Az első rész *dudanótákat* tartalmaz. Feladat a fi-fa hangközők gyakorlása az új hangnemi keretekben. A második rész szintén a 2#-es hangnemet magyarázza, emellett sok olvasópéldát tartalmaz 3/4-es ütemben.⁶³

Április: Mindkét részben bevezetésre kerül az A-dó –fisz-la hangnem. Az első rész kevés anyagot tartalmaz, mely még tovább szűkíthető, akár el is hagyható. Fontos a második részben található 3 #-es hangnemek és a *maggiore-minore* magyarázata, ill. a hangnemi összefoglalás.

Május: A hónap közös jellemzője, hogy mind két részben az éves tananyag ismétlését, összefoglalását találhatjuk.

II. kötet: A második osztályos tankönyvben a dallamanyag és a gyakorló példák kapcsolata elsősorban a hangnemi azonosságokon alapul. Közös anyag az első rész népdalaiban megjelenő módosított hangok megfigyeltetése, gyakoroltatása a második rész műzenei példáiban. E kötetben több alkalommal előfordul, hogy a zenei újdonságok először a dallamanyagban jelennek meg, a második rész csak később gyakoroltatja ezen ismereteket. A kötetben található tananyagot havi bontásban ismertetjük.

Szeptember: Mindkét rész 1#- 2 # hangnemekben gyakoroltatja az ismert hangkészleteket. Az első rész az első osztályos anyagot ismételteti, újdonság az orgonapont melletti hangközéneklés. A második rész az első osztály elméleti anyagának ismétlését kezdi el.

⁶² A hangnemek tercszerkezet szerinti felépítése a későbbiekben megkönnyíti a funkciós gondolkodáshoz szükséges tercépítkezés megértését. Az első osztályos anyag magyarázata előkészíti a negyedik osztályos funkciós anyagot!

⁶³ A második rész anyaga tartalmazza azokat a zenei jelenségeket, melyek nem a magyar népzenehez kötődnek. A februári anyag tartalmazza a felütéses frazeálást, e hónap tananyaga a 3/4-es ütemet.

Október: Nincs konkrét kapcsolat a két rész között. Az első rész az új stílusú népdalok problematikáival foglalkozik – ezen belül kiemelten a kvintváltással -, valamint a régi és új stílusú magyar népdalok közti különbséget tárgyalja. Újdonság a *szi* hang megfigyeltetése. A második rész folytatja az első osztályos anyag ismételtetését.

November: A két rész nem kapcsolódik szorosan. Az első rész az új stílusú népdalok bővülő hangkészletével és ritmusvilágával foglalkozik, a jellegzetes záró ritmikákat tudatosítja. Megjelenik a *fi-szi*-lépés diktálásban is. A második rész az első osztályos áprilisi anyag ismétlését tartalmazza, a 3#-es hangnemeket tárgyalja.

December: Az első rész 3#-es hangnemben lejegyzett népdalokat tartalmaz, a második rész folytatja a tizenhatodos ritmusképletek gyakoroltatását. Az első rész az előző hónapban elkezdett daltípust gyakoroltatja nagyobb hangterjedelemben, a már ismert hangkészletekkel.

Január: Azonosság az új hangnemek - 2b-3b – bevezetése. Az első rész 4/4 – 2/4 –es változó ütemű népdalokat dolgoz fel. Az első rész tartalmazza a maggiore-minore jelenséggel, a dúr és a moll pentachord összehasonlításával, tizenhatodos ritmusjátékkal és a bővüléssel foglalkozó feladatokat. A második részben az új hangnemek bevezetése és a hangnemi összefoglalás mellett nagy szerepet kap a 3/4-es gyakorlatok alkalmazása.

Február: Nincs kapcsolat, mindkét rész az előző hónapban elkezdett anyagot folytatja. Az első részben folytatódik a változó ütemezésű népdalok tanítása. Az ütemváltás itt már minden népdalsorban jelentkezik. A népdalok nagyobb hangterjedelműek, újdonság az orgonapont éneklése melletti írás, ill. a keretes improvizáció. A második rész három műzenei példát tartalmaz, emellett a hangköz-fordítások és a hangnemi összefoglalás kap nagyobb szerepet.

Március: Új anyag nem kerül feldolgozásra, az eddigi tananyag összefoglalása, sok olvasópélda és diktandó található a tananyagban.

Április: Az első rész néhány nagyobb hangterjedelmű, három ütemes sorokból álló népdalt tartalmaz, melyekben exponált szerepet kap a *fi-szi* lépés. A hónap fontos feladata az ütemváltás gyakorlása és a hangnemi összefoglalás. A második rész műzenei példáiban megjelenik a dallamos mollra jellemző, a népdalokból már ismert *fi-szi* lépés.

Május: Mindkét rész az éves tananyag összefoglalását, rendszerezését tartalmazza, 3 szólamú énekgyakorlatokat, kánonokat kínál éneklésre.

III. kötet: A harmadik osztály számára készült kötet szerkesztése kissé eltér az előző kötetektől. A tananyag havi bontásban szerepel, de az első, dallamanyagot tartalmazó rész csak januárig tart. Ennek oka a tankönyvszerkesztési alapkoncepcióban rejlik. A tankönyvek első része 1. és 2. osztályban a népzenei anyagot tartalmazta, ezen belül elsősorban magyar anyagot. A 3. osztály fontos feladata, hogy a népzenei anyag mellett fokozatosan kezdje bevezetni a műzenéhez kapcsolódó ismereteket. Az ehhez

szükséges előgyakorlatok egy része nem tanítható magyar népzenei anyagon. Ezért a kötet első része rövidebb, teret adva a második rész műzenei idézeteinek és más népek népzenejének. A következőkben ezért a kötet első öt hónapjának anyagát ismertetjük, havi bontásban.

Szeptember: A közös anyag a ritmikai fejlesztés területén található. Az első rész a ritmusértékekkel foglalkozó összefoglalást tartalmaz, a második rész XVI. századi táncdallamokon mutatja be a tizenhatodos *aprózást*, és a ritmusok zenei „helyesírását”. Az első rész azonos dallamból építkező, kvintváltó, AA⁵A⁵vAv sorszerkezetű magyar népdalokat tartalmaz, feldolgozza a kétrendszerű pentatont, a kvintváltást. Emellett a partitúra-szerű írás-olvasás előkészítő feladatait tartalmazza. A második rész a műzenei idézetek mellett a hangközhallás- hangközintonálás gyakorlatait helyezi előtérbe.

Október: Közös anyag a 2/4, 3/4, 4/4 gyakoroltatása. Az első részben bevezetésre kerülő „szlovákos” tercelésű népdalokkal párhuzamosan a második rész terceket gyakoroltat. Az első rész több ütemváltó népdalt tartalmaz és folytatja a szlovák tercelő népdalok bemutatását. Legfontosabb elméleti újdonság a *tá* hang bevezetése a *lá sorban*. A második rész XVI. századi táncpárokat tartalmaz, melyekből az egyik páros, a másik páratlan ütemű. A hónap anyaga előkészíti a 6/8-os ütem bevezetését, valamint funkciós hangközmeneteket is tartalmaz.

November: Közös terület a 3/8-os ütem gyakoroltatása. Az első rész folytatja a szlovákos tercelés tárgyalását, a *tá* hang gyakoroltatását. Újdonságot jelentenek a 3/8-os olvasópéldák és néhány „szó” alaphangú népdal. A második rész a 3/4-es, 3/8-os ütemű lengyel népdalokat és műzenei idézeteket mutat be. A hónap anyag szervesen előkészíti a 6/8-os ütem bevezetését.

December-Január: Nincs valódi kapcsolat a dallamanyagot tartalmazó első rész és a gyakorlatokat bemutató második rész között. Az első rész „szó” alaphangú népdalokat és AABA sorszerkezetű magyar népdalokat tartalmaz, emellett összefoglalja a magyar népdalok jellegzetességeit. Az első rész végén kiegészítő anyag található, melyben 16 magyar népdal, két *Kodály* mű és hat *Papp Lajos* mű szerepel. A kiegészítő anyag szerepe, hogy az év második felére is rendelkezésre álljon magyar anyag. Formai újdonság a belső bővülés. A második rész folytatja a többszólamúság különböző lehetőségeinek vizsgálatát a népzenei anyagon. A hónap tananyagát orosz és szlovák népdalok, valamint műzenei idézetek alkotják. Emellett a második részben nagyobb teret kapnak a hangközhallással, polifóniával foglalkozó gyakorlatok. A második rész sok 3/4-es példát hoz. Újdonság a felütéses frazeálás 4/4-ben.

IV. kötet: A IV. kötet szerkesztése különbözik az első három osztály tankönyveitől. A tananyag nem havi bontásban kerül közlésre, a kapcsolódó

gyakorlatok hat fejezete új szisztéma szerint van csoportosítva a kötetben.⁶⁴ Ezek a fejezetek a bécsi klasszikus stíluson belüli egy-egy jellegzetesség gyakoroltatására irányulnak, feldolgozásuk a dallamanyaggal párhuzamosan ajánlott. A gyakorló példák egy része az első részben található műzenei szemelvények dallamanyagából épül fel, hangköz-kivonatok, írásfeladatok, basszusmenetek, transzpozíciós feladatok, ritmusgyakorlatok formájában. A gyakorló fejezet feldolgozása időben kevésbé kötött, mint az előző kötetekben. Egy-egy műzenei példához több gyakorlófejezetben is találunk feladatokat. A gyakorló fejezet példáin kívül egyre több feladat található a kötetek első részében is.

V. kötet: Az V. kötet szerkesztése a IV. kötetéhez hasonlít. Az eltérés abban rejlik, hogy az első és második részben a műzenei példák végén azonnal megtalálhatók a hozzájuk tartozó feladatok. Ez az az elméleti törzsanyag, mely minden gyermek számára elsajátítandó. A *Gyakorló példák* c. fejezet „B”- tagozatosok számára készült.⁶⁵ E fejezetet további kilenc részre bontotta Dobszay.⁶⁶ A gyakorló példák mindegyike szervesen kapcsolódik az év szemelvényeihez. A hangközmenetekben találkozhatunk a kötetekben fellelhető olyan formálási elvekkel, mint pl. a szekvencia. A művekhez hasonlóan sok a moduláló hangközmenet, a szubdomináns és domináns irányú moduláció, az alteráció, előfordul a nápolyi akkord és a szubdomináns -domináns különböző kapcsolatai. A háromszólamúság példái szorosan kapcsolódnak a kiegészítő anyagban található két háromszólamú reneszánsz részlethez. A *Gyakorló példák* fejezetet egy tömör elméleti összefoglalás zárja, *Emlékeztetők a hangköz- és hangzatelméletből* címmel.

VI. kötet: A kötet nem tartalmaz gyakorló fejezet, a feladatok az első részben találhatók. Az előző két kötet mintájára a tanár szabadon alkalmazhat kiegészítő feladatokat az egyes zenei idézetekhez.

A népzene és műzene aránya Dobszay László: *A hangok világa* c. sorozat kötetében

A *Hangok világa* c. szolfézs-könyv-sorozat népzenei anyaga az első három kötetben található. Célunk bemutatni a kötetek szerkesztését a dallamanyag összetételén keresztül. Az egyes kötetekben a népzene-műzene

⁶⁴ lsd.: 52.lábjegyzet

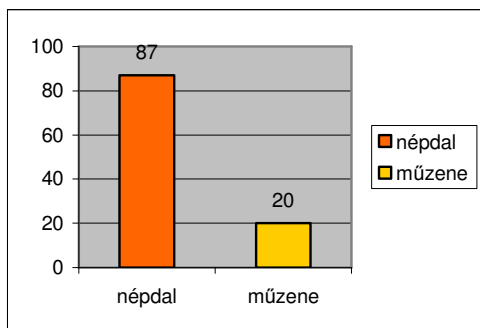
⁶⁵ „A” tagozatos osztályokban nem része az alapkövetelménynek.

⁶⁶ lsd.: 54. lábjegyzet

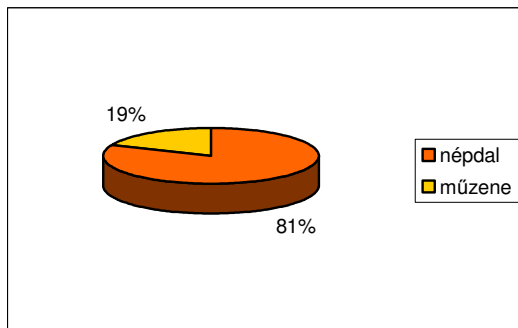
arányát vizsgáljuk, ezen belül, szükség szerint a népzenei és műzenei anyag összetételét.

I. kötet: A *Hangok világa* sorozat első kötete bőséges dallamanyagot tartalmaz. A kötetben összesen 107 különböző dallam található.⁶⁷ Ebből népzenei anyag 87. A teljes népi anyag kizárólag magyar népdalokból áll, ezen belül elsősorban régi stílusú pentaton népdalokat találhatunk.⁶⁸ (3-4. ábra)

3. ábra Népdal és műzene az I. kötetben

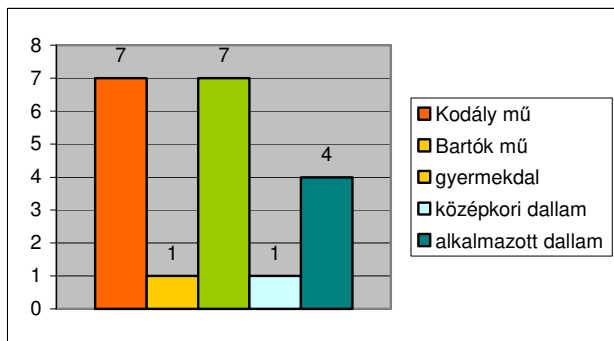

4. ábra Népdal és műzene százalékos aránya az I. kötetben

A kötetben található műzenei anyag egyrészt népzenei alapú *Bartók* és *Kodály* műveket, másrészt általánosan ismert gyermekdalokat tartalmaz. Emellett egy középkori eredetű dallam és négy – *Gyöngyössy Imre* szövegekre – alkalmazott dallam található az első tankönyvben.

5. ábra Műzene az I. kötetben

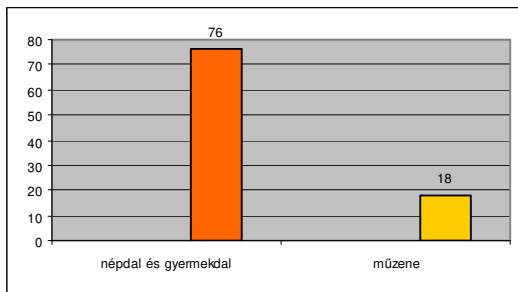
⁶⁷ A kötetek végén *A dalok jegyzéke* címmel összesítés található a felhasznált dallamanyagról. Ez a lista csak a kötetben szöveggel található dallamokat tartalmazza. A számadatoknál figyelembe vettük a szöveg nélkül megjelenő – diktálásra, improvizálásra, lapról olvasásra, ritmikai gyakorlásra szánt – dallamokat is. Az összesítés az összes olyan idézetet tartalmazza, mely teljes egészében lejegyzésre került a tankönyvekben.

⁶⁸ E népdalok általában kis hangterjedelműek – nagyrészt pentaton terjedelműek –, ritmikailag nem bonyolultak, dallamvonaluk egyszerű. *Parlando* előadásmódjuk segíti az előadói készség fejlesztését, a népdalvariánsok megismerése lehetővé teszi az improvizáció korai bevezetését.

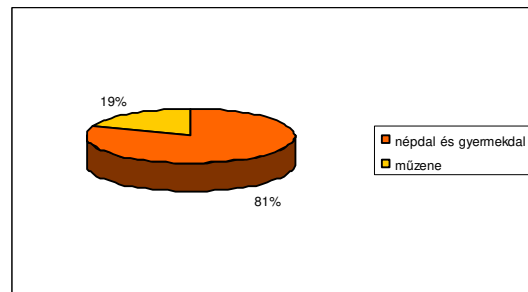
A műzenei példák elsősorban a többszólamú hallás és gondolkodás fejlesztését célozzák, mivel a magyar népdalkincs egyik jellemzője az egyszólamúság. A kötetben található műzenei idézetek másik jellemzője, hogy egyszerű dallamvonalúak, könnyen énekelhetőek, témájukban, szövegükben a gyermekekhez, a gyermeki élethez közel álló gondolatokat, érzelmeket közvetítenek.⁶⁹

II. kötet: A második kötetben nagyobb szerepet kapnak a műzenei idézetek. Ez nem a műzenei példák számában, hanem terjedelmében, jellegében figyelhető meg. A kötetben számszerűen kevesebb műzenei idézetet találunk, mint az első kötetben (18-at). Arányában ez a mennyiség megközelítőleg egyötöde a teljes tananyagnak, szinte pontosan megegyezik az első kötetben található belső arányokkal. (6-7. ábra)

6. ábra Népdal-gyermekdal és műzene a II. kötetben

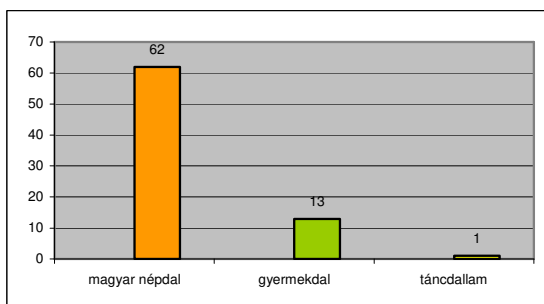

7. Népdal-gyermekdal és műzene százalékos aránya a II. kötetben

A népzenei anyag 62, rövid sorú, új stílusú magyar népdalt és 1 táncdallamot tartalmaz, ide sorolható a kötetben található 13 gyermekdal is. (8. ábra)

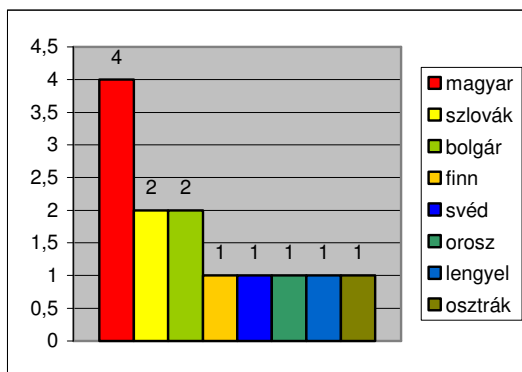
8. ábra Népi anyag a II. kötetben

⁶⁹ A népdalok gondolatvilága, témakörei, szövegei egyértelműen a „felnőtt” világhoz, a felnőtt létehez kapcsolódnak, sokszor igen nehéz, régies nyelvezetben. A tanítás során fontos feladat gyermeki nyelvre „lefordítani” a szövegeket, a régies szavak jelentését megbeszélni, a népnyelv szimbólum-rendszeréről beszélgetni.

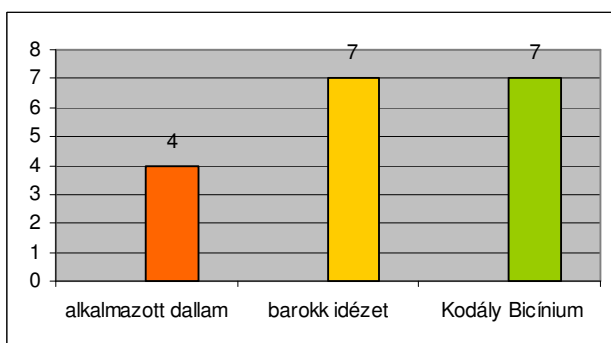
A kötetben található népdalok mindegyike magyar népdal. Ezzel szemben a 13 gyerekdalból mindössze 4 magyar. (9. ábra)

9. ábra Gyermekdalok

A műzenei anyagban Kodály *Bicíniumok*, 17. századi szövegre alkalmazott dallamok és rövid barokk idézetek találhatók. A *Bicíniumok* a többszólamú gondolkodást segítik, az alkalmazott dallamok különböző típusú többszólamúságokat mutatnak be, valamint a magyar népdalkincsben ritka, hármas ütemezésben íródtak. Az egyszerű barokk idézetek a következő év műzene felé irányuló anyagát készítik elő és lehetővé teszik a kamarazenélést. Emellett olyan formai, dallamvezetési és ritmikai elemekkel ismertetik meg a gyereket, melyek a népzenei anyagon nem, vagy kevésbé hatékonyan taníthatók meg. (10. ábra)

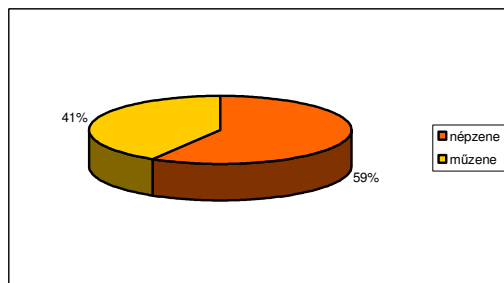
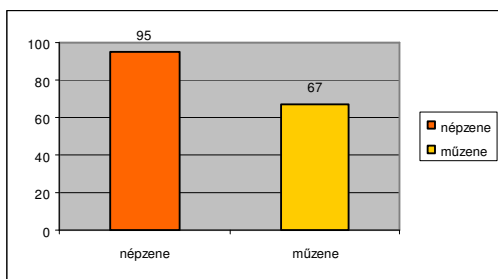
10. ábra Műzene a II. kötetben

III. kötet: A harmadik kötet több szempontból fordulópontot jelent a szolfézsoktatásban. Minden eddiginél nagyobb dallamanyagot tartalmaz, a népzene-műzene arány is szignifikánsan változik. A kötetben összesen 95 népdal és 67 műzenei idézet található, a teljes dallamanyag több mint egyharmadát már a műzene teszi ki. (11-12. ábra)

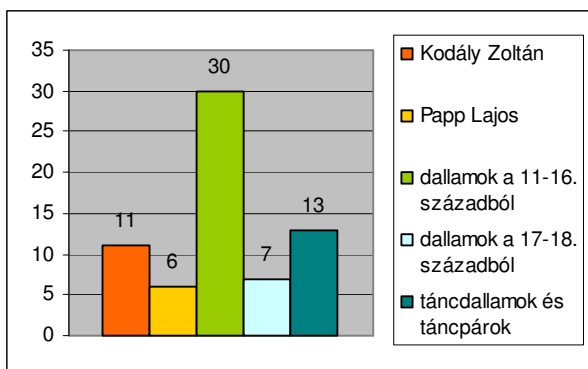
11. ábra Népzene és műzene a III. kötetben

12. ábra Népzene és műzene százalékos aránya a III. kötetben

A népzene és műzene arányának szignifikáns változása a tananyagban keresendő. Az osztály tananyaga szervesen előkészíti a negyedik osztályos műzenei anyagot. Fontos szerepet kapnak a többszólamúság feladatai, a kötet végén megjelenik a funkciós gondolkodás egy-egy példája is. A műzenei példák összetétele is változik. A tanulók változatosabb anyaggal találkozhatnak, mint az eddigi kötetekben. Gyermekdalokat nem tartalmaz a kötet, helyette nagy számban jelennek meg zenei idézetek a 11.-17. század európai műzenéből. Emellett több mű található *Kodály Bicíniumaiból* és *Papp Lajos 6 könnyű gyermekkórusa* is szerepel a harmadik osztályos anyagban. (13. ábra)

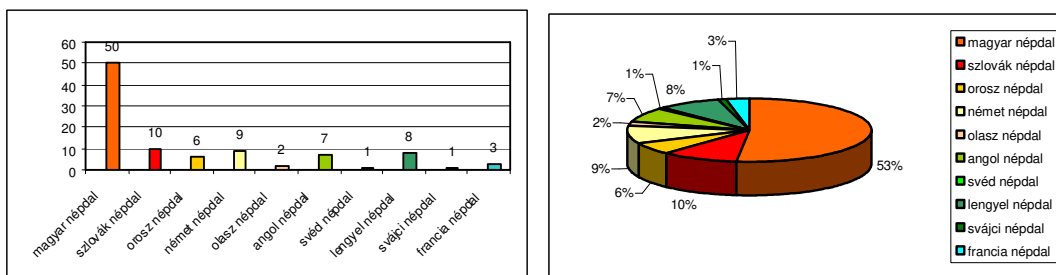
13. ábra Műzene a III. kötetben

Ebben a kötetben a népzenei anyag összetétele is változik. Az eddigi kizárólagos magyar anyag helyett változatos európai népzenei anyagot találunk. A magyar népdalanyag hosszú sorú, új stílusú dalokból áll. Az idegen népek népdalainak használata egyrészt a többszólamú gondolkodás segítésére – szlovák és orosz népdalok –, másrészt a műzenei világhoz való közelítésre, a funkciós gondolkodás előkészítésére – terc- és kürtmenetes osztrák, német népdalok – jelentenek kiváló, értékes anyagot. Mindkét szempontból említésre méltó a III. kötet színes népdalkincse. (14- 15. ábra)

14. ábra A III. kötet népdalai

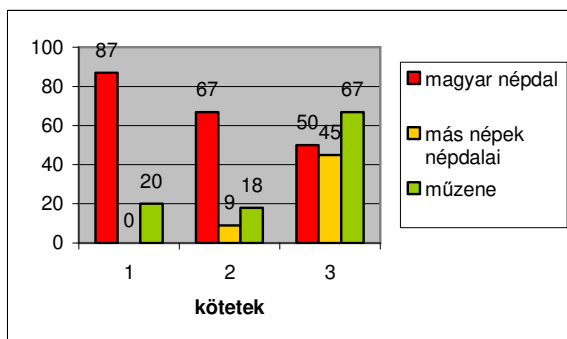
15. ábra A III. kötet népdalainak százalékos aránya

Más népek népdalainak tanulmányozása nem csak didaktikai szempontból fontos. A népzeneiben való hasonlóságok – különbözőségek megfigyelése segítséget nyújthat a más kultúrák befogadására való igény kialakításában, a más népekkel szembeni tolerancia és nyitottság képességének megalapozásában is.⁷⁰

Összefoglalás: Az eddigi rövid összefoglalásból és táblázatokból egyértelműen látszik, hogy *Dobszay László* – a Kodály koncepcióval összhangban - *fontosnak* tartotta a tanítás kezdeti stádiumában a népzene alapuló szolfézsoktatást. Az első három kötetben összesen 258 népdal található, szemben a 105 műzenei példával. A népi anyag belső megoszlása a kötetekben: 204 magyar népdal és 54 népdal más népektől. (16. ábra)

16. ábra Az I-II-III. kötet dallamanyaga

A IV. V. VI. kötet nem tartalmaz népzenei anyagot. Zenepedagógiai szempontból ajánlott, hogy a népdalok tanítása folytatódjon ezekben az osztályokban is. „*Ami a népdalokat illeti, úgy hisszük, itt egyedül az a fontos,*

⁷⁰ Ez a gondolat nem egyedülálló a zeneoktatás és nevelés területén. *Yehudi Menuhin Music Europa (MUS-E)* programjának alap gondolata, hogy a zene segítségével toleranciára neveljen. A program célja a fajgyűlölet és társadalmi kirekesztés megszüntetése, a pozitív és kreatív reakciók képességének kialakítása és a fiatalokat fenyegető kockázatok megelőzése. A programnak nem célja a művészetoktatás. Szociális célja van, melyhez a művészetek emberformáló erejét használja. Magyarországon 1994-ben indult a program Budapesten, *Csébfalvi Éva* koordinációjával egy hátrányos helyzetű gyerekeket is magában foglaló osztályban. A 4 év kísérleti periódus után a gyerekek viselkedése és érdeklődése szignifikánsan különbözött a többiekétől. A pszichológiai hatásvizsgálat nagyobb IQ emelkedést mutatott, mint a többi osztályban, emellett megnőtt a koncentráció képességük, a toleranciájuk és a tanulmányi eredményük is. Forrás: www.oki.hu.

hogy énekeljünk népdalokat; most már nem tananyagként kellene kezelniünk a népdalt, hanem az előző évek tananyagának gyümölcseként szívesen, kedvvel énekelt „élményanyagoknak”.⁷¹

Dobszay a 4. 5. osztályban a kifejezésben igényesebb, a gyermekek lelki és zenei érését figyelembe vevő népdalokat ajánlja tanításra. Tonalitásbeli újdonságként 4. osztályban a fríg népdalokat és a dunántúli pentatónia köréből származó népdalokat, 5. osztályban a szlovák népzeneire jellemző líd népdalokat, valamint az aszimmetrikus bolgár népdalokat helyezi előtérbe. A 6. osztály népdalanyagára nézve nincs ajánlás, csak a tanult dallamanyag ismétlésre.

A *Hangok világa* sorozat jelentős népdalanyagot nyújt a szolfézst tanuló gyermekeknek. Kodály pedagógiai elképzeléséhez híven, mely szerint a gyermek számára a népzene „zenei anyanyelvvé” kell tenni, a kötetek tartalmazzák a megfelelő mennyiségű népdalanyagot. A fejezetben bemutatott számadatok mellett azt is vizsgáljuk, hogy az egyes népdalcsoportok a készségfejlesztés mely területén, milyen módszereket felhasználva alkalmazhatók.⁷² A népzene szerepének, zeneoktatásban elfoglalt helyének összetett vizsgálata további kutatásokat tesz szükségessé.

A szerzőről

Várady Krisztina doktori disszertációjának első része a *Parlando* 2017/2. számában olvasható.

A szerző szakmai életrajza

Képzettségi adatok:

- 2008. A nyitrai Universita Konstantina Filozofa Pedagógiai Fakultása
PhD fokozat
„Dobszay László: *A hangok világa c. szolfézs-könyv-sorozat alkalmazása a zeneiskolákban*”
- 2003. LFZE – Budapest - okleveles ének-zenetanár
- 1992. Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Debreceni Konzervatóriuma –
Debrecen - zongoratanár

Végzettség:

Okleveles ének - zenetanár, zongoratanár

Szakmai pályafutás:

2010 - Eszterházy Károly Főiskola Ének-zene Tanszék; docens

⁷¹ Útmutató IV. 61.o.

⁷² Részletesen lsd. a későbbiekben, a *Dobszay László: A hangok világa c. tankönyvsorozat zenepedagógiai elemzése c. részében.*

2007-	Eszterházy Károly Főiskola Gyakorlóiskola AMI; zongoratanár
2005-	Eszterházy Károly Főiskola Ének-zene Tanszék; adjunktus
1998–2005	Eszterházy Károly Tanárképző Főiskola Ének-zene Tanszék; tanársegéd
1995-1997	Eszterházy Károly Főiskola Ének-zene Tanszék; óraadó tanár
1995-1997	Farkas Ferenc Zeneiskola, Eger; zongoratanár
1992-1993	Berettyóújfalui Zeneiskola; zongoratanár
1992-1993	Balmazújvárosi Zeneiskola; zongoratanár

Oktatott tárgyak:

zongora, kötelező zongora, partitúraolvasás, kamarazene, korrepetíció, szolfézs, komplex zenei gyakorlat

LEGFONTOSABB MŰVÉSZETI, TUDOMÁNYOS, PUBLIKÁCIÓS TEVÉKENYSÉG

Külföldi koncertek, előadások, konferenciák:

- 2003. márc. 9-18. Franciaország – Nantes szakmai út a főiskola női karával-
kóruszereplés és négykezes
- 2003. június Besztercebányai Nemzetközi kórusverseny - kóruszereplés
- 2004. márc. 6. Városi hangverseny, Igló - négykezes
- 2004. nov. 4-7. XX. Faro, Nemzetközi Kórusfesztivál, Portugália - kóruszereplés
- 2006. nov. 22. Bartók Szeminárium, Nyitra – előadás: *Bartók és Kodály szerepe a magyar zenepedagógia fejlődésében*
- 2006. nov. 24. Nemzetközi Bartók Szimpózium– Rimaszombat – előadás: *Bartók és Kodály szerepe a magyar zenepedagógia fejlődésében*
- 2007. márc. 27. Kodály-szeminárium, Nyitra – előadás: *Pentatónia a zongorán*
- 2008. Kodály emlékhangverseny, Nyitra – négykezes
- 2010. júl. 5- 11. Neuchateli Nemzetközi Kórusverseny (kórustag)
- 2010. okt.24-31. Gent Arteveldehogeschole – Erasmus ösztöndíj
előadás: *Bartók: For Children*
Hungarian Music koncert – szóló, négykezes
- 2012. szept. 14-15.SEMPRE konferencia London
poszter előadás: „*Divided or Undivided System in Hungarian Higher Music Education*” (Csüllög Judittal)
- 2013. nov.16-17. “*Contemporary Approaches to Teaching Music: Research through Practice*”konferencia
(Department of Arts of the European University, Nicosia, Ciprus)
poster: “*Music Teacher Training for Public Education in Hungary*” – with
Judit Csüllög presentation: „*Connections between Training and Work:
What Makes One to be a Good Teacher?*” – with Judit Csüllög
- 2016. A kassai magyar kultúra és történelem napja - Kassa

Négykezes önálló estek:

2004. Négykezes szőlőest – Sátoraljaújhely (Marík Erzsébettel)
2004. Négykezes szőlőest – Kálvin Ház, Eger (Marík Erzsébettel)
2008. „Négykezes est irodalmi szemelvényekkel” (önálló est Marík Erzsébettel és Kaszás Gergő színművésszel) Eger
2009. „60 éves az Ének- zene Tanszék” - „Zongoraest négykézre”, Eger (önálló est Marík Erzsébettel)
2010. Négykezes önálló est Gyöngyös, Pátzay János Zeneiskola (Marík Erzsébettel)
2011. „Liszt művek négykézre” –Eger, Gyöngyös, Békéscsaba
2012. Debussy emlékest – négykezes szőlőest – Eger
2013. „Barcarolatól Boleroig” négykezes szőlőest -Eger
2014. „Barcarolatól Boleroig” négykezes szőlőest – Békéscsaba
2014. „Táncok négy kézre” négykezes szőlőest - Békéscsaba
2014. „Strauss 150” négykezes szőlőest - Eger
2015. Békéscsabai Tavaszi Fesztivál – „Négykezes est”
2015. „Idill és szenvedély” – négykezes szőlőest – III. Egri Kamaraopera Fesztivál keretében

Legfontosabb koncert szereplések:

1998. Anga Mária költő és Rózsa Pál zeneszerző szerzői estje - EKTf Díszterem
1999. Kerek Gábor ifj. zeneszerző estje – EKTf Zeneterem
2000. Magyar Tudomány Napja – J. S. Bach halálának 250. évf. rendezett hangverseny
2001. Líceumi Muzsika CD felvétel
2003. „A reformáció napja” hangverseny – Kálvin Ház, Eger
2006. „Mozart bonbon” EKF –OAP
2007. „A kutatók éjszakája” koncert EKF-OAP
2008. Tavaszi fesztivál - „Egy-mással” koncert EKF-OAP
A francia kultúra napja- koncert EKF-OAP
2009. „Egertől Párizsig” Quartet színházi fesztivál EKF- OAP
2011. Vántus István kortárszenei napok- Kórus- és kamarazenei hangverseny Szeged, Szegedi Tudományegyetem Zeneművészeti Kara – Fricsey terem
2012. Tavaszi fesztivál zárókoncert EKF- OAP
2013. Kamaraest Udvarhelyi Boglárkával és Marík Erzsébettel Gyöngyös Pátzay János Katolikus Zeneiskola
2015. Generációk Mesterek és Tanítványok – Káta László zeneszerző jubileumi szerzői estje EKF – OAP
2016. A kassai magyar kultúra és történelem napja – Kassa
2016. Bartók Gála EKE - Esterházy Pál Zeneterem

Emellett számos koncertszereplés egyetemi, városi és országos rendezvényeken.**Hazai előadás:**

2007. nov. 13. A Magyar Tudomány Napja, EKF- előadás: *Pentatónia a zongorán*

Zsűrizés:

2004. máj. 7. Bihari-Lavotta regionális zongorás találkozó, Sátoraljaújhely
2005. ápr. 20. 15. megyei Zongorás Találkozó, Sátoraljaújhely
2006. dec. Gyakorlóiskolák Országos Bartók műveltségi vetélkedője, Eger
2010. ápr. 16. VI. Reményi Emlékverseny, Verpelét
2016. márc. 4-6. Zeneképzelet – I. nemzetközi négykezes verseny
zeneiskolásoknak, Eger

Színházi Produkció:

2004-2005. *Britten: A kis kéményseprő* c. bábopera, Eger – Harlekin bábszínház

Publikációk:

2006. „*Tudom, hogy nem találtam ki új harmóniákat...*” - Poulenc „*Un soir de neige*” kamarakantátája és a szürrealizmus (In.: *Zeneszó*, XVI. évf.10. szám 2006.)
2009. *Poulenc: Un soir de neige* (Pandora Könyvek 15. kötet ISSN: 1787-9671)